

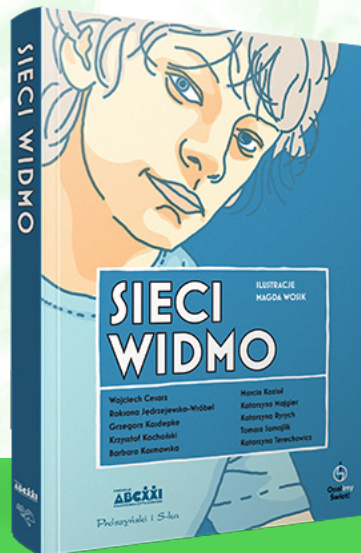

Ocalimy Świat!

Ekoprogram z charakterem
dla uczniów szkół podstawowych

Scenariusz dla klasy VII

na podstawie opowiadania
Wojciecha Cesarza
„Sieci widmo”
ze zbioru opowiadań

Tematyka ekologiczna

Zaśmiecanie mórz i oceanów, niszczenie ekosystemów morskich

Wartości moralne do omówienia

szacunek, mądrość, odwaga

Czas realizacji

4 godziny lekcyjne

Scenariusz dla klasy VII

na podstawie opowiadania Wojciecha Cesarza „Sieci widmo” ze zbioru opowiadań „Sieci widmo”

MATERIAŁY EDUKACYJNE

- ➔ zbiór opowiadań „Sieci widmo”, opracowanie nt. wartości na końcu zbioru
- ➔ poradnik „Z dzieckiem w świat wartości” Ireny Koźmińskiej i Elżbiety Olszewskiej
- ➔ Narzędziownik WWF „Ssaki morskie”
- ➔ wywiad z ekspertami WWF nt. sieci widmo na stronie www.ocalimyswiat.pl
- ➔ materiały ze stron internetowych WWF:
<https://www.wwf.pl/jaki-mamy-klimat-z-pewnoscia-nie-dla-baltyku>
<https://www.wwf.pl/morze-sieci-widmo>

POMOCE I NARZĘDZIA

- ➔ karty pracy
- ➔ ewentualnie komputer z tablicą interaktywną lub rzutnikiem, telefony uczniów (każdą z aktywności można wykonać w wersji elektronicznej lub tradycyjnej)
- ➔ kartki samoprzylepne, arkusze papieru, ewentualnie patyczki laryngologiczne z imionami uczniów
- ➔ programy (opcjonalnie):
<https://www.mentimeter.com/>

PRZYGOTOWANIE PRZED ZAJĘCIAMI

- ➔ zapoznaj się z opowiadaniem „Sieci widmo” i opisami wartości na końcu zbioru
- ➔ przeczytaj nt. szacunku, mądrości i odwagi w poradniku „Z dzieckiem w świat wartości”
- ➔ przygotuj aplikację i rozcięte materiały

Scenariusz dla klasy VII

na podstawie opowiadania Wojciecha Cesarza
„Sieci widmo” ze zbioru opowiadań „Sieci widmo”

**Prowadząc lekcje w oparciu o ten scenariusz,
realizujesz podstawę programową**

✓ **BIOLOGIA**

Uczeń:

- ✓ interpretuje informacje i wyjaśnia zależności przyczynowo-skutkowe między zjawiskami, formułuje wnioski
- ✓ przedstawia opinie i argumenty związane z omawianymi zagadnieniami biologicznymi
- ✓ uzasadnia konieczność ochrony przyrody
- ✓ prezentuje postawę szacunku wobec siebie i wszystkich istot żywych

✓ **JĘZYK POLSKI wymagania szczegółowe dla klas VII–VIII**

Cele ogólne:

- ✓ wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych związane z postawami społecznymi (...), etycznymi (...)
- ✓ wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty (...)
- ✓ wyszukuje w tekście potrzebne informacje oraz cytuje odpowiednie fragmenty tekstu publicystycznego, popularnonaukowego lub naukowego
- ✓ gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi
- ✓ zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie
- ✓ rozwija umiejętność samodzielnej prezentacji wyników swojej pracy
- ✓ rozwija umiejętność krytycznego myślenia i formułowania opinii

✓ **ETYKA**

Uczeń:

- ✓ posługuje się pojęciami niezbędnymi do charakterystyki działania w aspekcie jego moralnej oceny (...)
- ✓ posługuje się nazwami emocji i uczuć do opisywania przeżyć własnych oraz przeżyć innych osób w kontekście różnych doświadczeń moralnych (...)
- ✓ wykorzystuje pojęcia dyskursu etycznego do analizowania przeżyć, działań i postaw bohaterów powieści, opowiadań, filmów (...)
- ✓ jest świadomy, że przyroda jest dobrem, które należy chronić i uzasadnia potrzebę ochrony przyrody
- ✓ wie, jak można chronić przyrodę, i angażuje się w działania na rzecz ochrony przyrody

PRZEBIEG ZAJĘĆ

➔ Zadanie 1

Przed zapoznaniem uczniów z tekstem opowiadania poproś ich o dobranie się w trzy grupy lub podziel ich, stosując np. losowanie kolorowych koralików, odliczenie, patyczki¹ itp. Kiedy uczniowie usiądą w grupach, rozłóż na każdym stoliku lub na podłodze arkusz papieru z zapisanym u góry imieniem bohatera. Opowiedz uczniom, że historia, którą za chwilę usłyszysz, opowiada o trzech bohaterach. Zadaniem grupy będzie zgromadzenie informacji o wybranej postaci: Janku, ojcu Janka i wujku Romanie. Poproś, aby zwrócili uwagę na ich zachowanie, wypowiedzi, poglądy, wybory itp. Czytając opowiadanie, rób przerwy zgodnie z częściami, na jakie podzielony jest tekst. Każda przerwa może trwać 3-4 minuty. Będzie to czas na ewentualne rozmowy uczniów w grupie na temat bohatera. Gotowe arkusze zawieście w widocznym miejscu w sali. W trakcie pracy z tekstem opowiadania uczniowie będą mogli uzupełniać informacje o każdej z opisanych osób.

➔ Czytanie przez Edukatora opowiadania na głos w klasie

➔ Zadanie 2

Rozdaj każdej grupie po kilka kartek post-it. Poproś o ułożenie pytań do tekstu, rozpoczynających się od wylosowanego słowa (ZAŁĄCZNIK 1). Wyjaśnij uczniom, że zadanie wymaga od nich namysłu – zachęć, aby tworzone przez nich pytania nie dotyczyły najprostszych informacji, ale żeby starali się poprzez pytania pokazać, jak rozumieją treść historii Janka. Do losowania słów możesz ponownie użyć patyczków, wcześniej przygotowanych kartek. Uczniowie zapisują wymyślone przez siebie pytania. Po upływie 5-7 minut gotowe propozycje zgromadźcie w jednym miejscu (np. na ławce, w koszyku, pudełku, stołku) tak, aby można było wybierać je losowo. Poproś chętnych uczniów z każdej kolejnej grupy, aby losowali po jednym pytaniu i udzielali odpowiedzi. Możesz pytać, wyjaśniać wątpliwości, najlepiej jednak, jeśli do rozmowy będą włączali się kolejni uczniowie. Jeśli takie pytania się nie pojawiają, w podsumowaniu tego ćwiczenia zapytaj uczniów, w jaki sposób sieci znalazły się w wodzie, dlaczego Janek martwił się o pozostawione w wodzie sieci, dlaczego ojciec nie chciał zabierać Janka na połowy?

➔ Zadanie 3

Rozłóż przed uczniami pocięte hasła z ZAŁĄCZNIKA 2 i poproś o ułożenie ich w takiej kolejności, aby u góry znalazł się temat, który uczniowie uznali za najważniejszy (główny). Wyjaśnij, że grupa nie musi wykorzystać wszystkich pasków papieru. Możesz dodać kilka pustych pasków, aby uczniowie mogli dopisać tematy, jakie dostrzegają w opowiadaniu, a nie znaleźli ich wśród Twoich propozycji. Po kilku minutach poproś uczniów o odczytanie wszystkich tematów lub np. 5 najwyżej umieszczonych. Poproś o uzasadnienie z odwołaniem do tekstu opowiadania.

➔ Zadanie 4

Zastanówcie się wspólnie, które z tematów są sobie bliskie, podobne do siebie? Np. wiedza i uczenie się na błędach, dokonywanie wyboru i odwaga. Postaraj się tak poprowadzić dyskusję, aby **ODWAGA** była jej domknięciem.

¹ Patyczki laryngologiczne z wypisanymi imionami uczestników zajęć.

PRZEBIEG ZAJĘĆ

✓ Działania po przeczytaniu opowiadania

✓ Zadanie 5

Poproś uczniów o zastanowienie się indywidualnie, czym jest **ODWAGA**. Jakie zachowania wymagają odwagi? Co to jest odwaga cywilna? Co nie jest odwagą i jak można nazwać takie zachowania? (tu mogą się pojawić pojęcia takie jak brawura, popisywanie się, podejmowanie niepotrzebnego ryzyka). Zaproponuj burzę mózgów: uczniowie piszą propozycje na kartkach, na tablicy lub przy użyciu telefonów komórkowych². Wspólnie spróbujcie stworzyć definicję ODWAGI: przedyskutuj z uczniami ich propozycje, uściślijcie rozumienie wartości moralnej, jaką jest odwaga (skorzystaj z ZAŁĄCZNIKA 3).

➔ Zadanie 6

Przyjrzyjcie się arkuszom, na których uczniowie opisywali zachowania i postawy bohaterów opowiadania. Kto jest odważny? W jaki sposób okazał odwagę? Czy odwagą było wypłynięcie z wujem? A może niezastosowanie się do poleceń ojca? Czy odwagi wymagało przyznanie się do błędu? A poproszenie ojca o działanie w sprawie sieci? Czy odwagi wymaga słuchanie syna, choć jest młody?

Poproś uczniów i uczennice, by przyjrzeni się postawom bohaterów. Zapytaj, czy zetknęli się z sytuacją, kiedy ktoś zaimponował im **ODWAGĄ CYWILNĄ**. Porozmawiajcie o tym chwilę.

➔ Zadanie 7

Rozdaj uczniom definicję **SZACUNKU** (ZAŁĄCZNIK 4). Poproś, aby kolorowymi markerami zaznaczyli najważniejsze ich zdaniem słowa w tekście. Zapytaj kilkoro uczniów o ich wybory. Poproś o krótkie uzasadnienie.

➔ Zadanie 8

Przyjrzyjcie się historii opisanej w opowiadaniu. Spróbujcie znaleźć przykłady wiążące tę historię z definicją **SZACUNKU**: zwróćcie uwagę na postawę Janka wobec taty, a szczególnie taty wobec Janka. Skąd wzięło się to, że Janek miał odwagę otwarcie rozmawiać z tatą? Jak ojciec potraktował prośbę i sugestie syna? A **SZACUNEK** Janka do środowiska? Zwróćcie uwagę na słowa Janka:

„Nie będzie zwał winy na Romana, przecież ma swój rozum”.

Czego dowodzą te słowa? Co to znaczy mieć szacunek dla samego siebie? W czym on się przejawia? Możesz dopytać uczniów, co dla nich oznacza uczciwość wobec samego siebie. Jak ta cecha ma się do bezkrytycznego podejścia do swoich wyborów, zachowań?

² <https://www.mentimeter.com>

PRZEBIEG ZAJĘĆ

➔ Zadanie 9

W opowiadaniu ważną rolę odgrywa natura. Wyświetl uczniom zdjęcia zamieszczone w ZAŁĄCZNIKU 5 (możesz je wydrukować i przypiąć np. na tablicy). Wyjaśnij, że każde ze zdjęć ilustruje jedną z części opowiadania. Poproś o ułożenie ich we właściwej kolejności (Przed burzą, Burza, Plaża tuż po burzy, Promienie słońca). Poproś uczniów o zastanowienie się, w jaki sposób zmiana pogody może pokazywać zmiany w życiu Janka. Jakie widzą podobieństwa?

Przed burzą:	W czasie burzy:	Tuż po burzy:	Promienie słońca:
niepokój, niecierpliwość, brawura	strach, weryfikacja umiejętności, doświadczenie	obserwacja, refleksja, wnioskowanie, weryfikacja (rozmowa z ojcem)	plany, gotowość wspólnego działania, energia, nadzieja

➔ Zadanie 10

Zastanówcie się wspólnie, czy zgadzacie się z twierdzeniem, że Janek stał się MĄDRZEJSZY po doświadczeniu, jakie go spotkało? Pod jakim względem? Co się zmieniło? Czego się nauczył? Czy podobna zmiana nastąpiła w przypadku jego ojca? A wujka? Jak stawać się mądrzejszym? Jak można zinterpretować słowa opowiadania wypowiedziane przez ojca Janka:

„Będę pamiętał o twoich słowach, wiele z tego obito mi się już o uszy, ale je lekceważyłem. Jesteś moim synem, chcę, abyś wybrał właściwą drogę. Nie mogę i nie chcę bagatelizować twoich argumentów, no i... to ty jesteś przyszłością. Trzeba dbać o następne pokolenia – ojciec spojrział mu prosto w oczy – a teraz chodźmy do domu, mam trochę pytań, zanim jutro pójdę zgłosić zagubienie sieci”.

W tej części pracy warto skorzystać z definicji **MĄDROŚCI** (ZAŁĄCZNIK 6).

Zwróć uwagę, że w **MĄDROŚCI**, jak we wszystkich wartościach moralnych, najważniejsza jest intencja/zamiar: dążenie do **WSPÓLNEGO DOBRA**. Zapytaj, jak uczniowie je rozumieją, jaka jest jego istota (życzliwość, dobra wola wobec innych, niekrzywdzenie, wspieranie, pomoc itd.). Wspólne dobro to kluczowe pojęcie dla zrozumienia sensu wartości moralnych. Warto przybliżyć uczniom istotę wartości moralnych (wartości moralne to zasady, postawy, zachowania, którymi kierują się w życiu ludzie dążący do wspólnego, powszechnego dobra, do dobrych celów).

Warto podyskutować z uczniami, czym mądrość różni się od wiedzy oraz inteligencji. Wyjaśnijmy, że zarówno wiedza jak i inteligencja mogą służyć do złych celów – poproś uczniów o przykłady – zatem nie są tożsame z mądrością. By jednak podejmować mądre decyzje, trzeba mieć wiedzę i inteligencję, którym przyświeca dobry cel: **DOBRO WSPÓLNE**.

PRZEBIEG ZAJĘĆ

✔ Działania dodatkowe/ propozycje aktywności:

✔ Zadanie 11

W omawianym fragmencie ojciec wspomina, że ma jeszcze trochę pytań. Zapytaj uczniów/uczennice, jaka mają wiedzę na temat zagrożeń dla mórz i oceanów, w szczególności Morza Bałtyckiego. Możesz zaproponować formę tabeli rozpisanej na tablicy. Jeśli tabela ma pozostać na kolejną lekcję, warto utrwalić ją np. na zdjęciu, żeby łatwiej odtworzyć pracę uczniów, jeśli lekcje dzieli odstęp czasowy.

Co już wiem?	Czego nie wiem?	Czego chcę się dowiedzieć?	Czego się dowiedziałam/łem? ³

➔ Zadanie 12

Poproś uczniów o zapoznanie się z materiałem ze stron WWF:

<https://www.wwf.pl/jaki-mamy-klimat-z-pewnoscia-nie-dla-baltyku>

<https://www.wwf.pl/morze-sieci-widmo>

Uczniowie mogą skorzystać z telefonów komórkowych i zeskanować poniższe kody QR:

Daj uczniom czas na uzupełnienie tabeli rozpoczętej w Zadaniu 11. Dobrym sposobem pracy z tekstem popularnonaukowym są „ślady czytania” (ZAŁĄCZNIK 7). Możesz omówić ją z uczniami przed rozpoczęciem pracy z opowiadaniem. Mogą ją stosować, robiąc np. notatki do materiałów wideo (film „Widmo Bałtyku. Dokument o sieciach widmo” WWF Polska):

<https://www.youtube.com/watch?v=NsbWFqTtyzg>

³ Tę część tabeli wypełnijcie po przeczytaniu materiałów dodatkowych.

Scenariusz dla klasy VII

na podstawie opowiadania Wojciecha Cesarza
„Sieci widmo” ze zbioru opowiadań „Sieci widmo”

PRZEBIEG ZAJĘĆ

➔ Zadanie 13

Obejrzyjcie film o projekcie **MARELITT BALTIC** (film w jęz. angielskim):

<https://www.youtube.com/watch?v=UFalHT8vIVM&t=8s>

<https://www.marelittbaltic.eu/>

(możesz też poprosić uczniów o obejrzenie filmu w domu, jeśli zdecydujesz, że materiał filmowy jest dla uczniów zbyt długi – wskaż im fragment, jaki powinni zobaczyć). Zastanówcie się wspólnie, czego uczniowie dowiedzieli się o problemie sieci widm. Czego dowiedzieli się o projekcie **MARELITT BALTIC**? Co myślą o ludziach, którzy zaangażowali się w projekt? Omów z uczniami grafikę zaczerpniętą z filmu (ZAŁĄCZNIK 8). Określcie, jakie były główne wyzwania projektu?

➔ Inspiracje

Podcast: <https://www.wwf.pl/aktualnosci/klimat-nie-dla-morza>

Wypełnijcie PRZEMYŚLNIK/BLOG/LAPBOOK – informacja we wstępie do scenariuszy.

Scenariusz dla klasy VII

na podstawie opowiadania Wojciecha Cesarza
„Sieci widmo” ze zbioru opowiadań „Sieci widmo”

Załącznik 1 - Pytania do wylosowania

Kto ...?

Kiedy ...?

Dlaczego ...?

Jak ...?

W jaki sposób ...?

Scenariusz dla klasy VII

na podstawie opowiadania Wojciecha Cesarza
„Sieci widmo” ze zbioru opowiadań „Sieci widmo”

Załącznik 2 - Tematy poruszane w opowiadaniu

- ❓ O czym jest to opowiadanie?
- ❓ Jakie problemy są tematem opowiadania?

KONFLIKT POKOLEŃ

ODPOWIEDZIALNOŚĆ

UCZENIE SIĘ NA BŁĘDACH

MIŁOŚĆ

WIEDZA

GŁUPOTA

ZMIANA

ODWAGA

DOKONYWANIE WYBORU

UCZCIWOŚĆ

SZACUNEK

MĄDROŚĆ

BRAWURA

Scenariusz dla klasy VII

na podstawie opowiadania Wojciecha Cesarza
„Sieci widmo” ze zbioru opowiadań „Sieci widmo”

Załącznik 3

ODWAGA, tutaj rozumiana jako odwaga cywilna, to wewnętrzna siła, która pozwala nam wypowiadać swoje zdanie i bronić swoich racji, przyznać się do błędu lub winy, wstawić się za słabszymi. Wykazujemy się nią, podejmując trudne, służące dobru decyzje i przeciwstawiając się złu. Odwaga wymaga od nas mądrości, by ocenić, co jest dobre i ważne, a co złe lub nieistotne. Wymaga też rozważenia następstw danej sytuacji i naszej decyzji. Odwaga cywilna nie ma nic wspólnego z brawurą ani fałszywą „odwagą” osiłków, którzy – zwłaszcza w grupie – lubią zastraszać lub krzywdzić innych. Odwaga cywilna służy dobru, fałszywa – zwracaniu na siebie uwagi, udowadnianiu sobie i innym braku lęku, co jest często związane z niedostatkiem rozumu i wyobraźni. Odwaga nie oznacza bowiem braku lęku, lecz zdolność jego pokonania w obliczu ważnej potrzeby. Odmowa zachowań niemądrych, które służą popisywaniu się i są przejawem lekkomyślności (np. skoki z mostu do wody), nie jest tchórzostwem, lecz wyrazem rozsądku i odwagi sprzeciwienia się presji grupy. Jest bardzo trudna, gdy musimy postąpić właściwie, narażając się na przykre konsekwencje – na przydomek tchórza, ryzyko utraty pozycji w grupie, zemstę, w szczególnych sytuacjach na utratę życia i zdrowia, gdy ratujemy kogoś np. z pożaru. Odwaga zjednuje nam szacunek i autorytet, jest przejawem dojrzałości, mądrości i siły. Każdą siłą możemy ćwiczyć. Odwagę również.

ODWAGA, tutaj rozumiana jako odwaga cywilna, to wewnętrzna siła, która pozwala nam wypowiadać swoje zdanie i bronić swoich racji, przyznać się do błędu lub winy, wstawić się za słabszymi. Wykazujemy się nią, podejmując trudne, służące dobru decyzje i przeciwstawiając się złu. Odwaga wymaga od nas mądrości, by ocenić, co jest dobre i ważne, a co złe lub nieistotne. Wymaga też rozważenia następstw danej sytuacji i naszej decyzji. Odwaga cywilna nie ma nic wspólnego z brawurą ani fałszywą „odwagą” osiłków, którzy – zwłaszcza w grupie – lubią zastraszać lub krzywdzić innych. Odwaga cywilna służy dobru, fałszywa – zwracaniu na siebie uwagi, udowadnianiu sobie i innym braku lęku, co jest często związane z niedostatkiem rozumu i wyobraźni. Odwaga nie oznacza bowiem braku lęku, lecz zdolność jego pokonania w obliczu ważnej potrzeby. Odmowa zachowań niemądrych, które służą popisywaniu się i są przejawem lekkomyślności (np. skoki z mostu do wody), nie jest tchórzostwem, lecz wyrazem rozsądku i odwagi sprzeciwienia się presji grupy. Jest bardzo trudna, gdy musimy postąpić właściwie, narażając się na przykre konsekwencje – na przydomek tchórza, ryzyko utraty pozycji w grupie, zemstę, w szczególnych sytuacjach na utratę życia i zdrowia, gdy ratujemy kogoś np. z pożaru. Odwaga zjednuje nam szacunek i autorytet, jest przejawem dojrzałości, mądrości i siły. Każdą siłą możemy ćwiczyć. Odwagę również.

Załącznik 4

SZACUNEK jest to grzeczność wobec innych połączona z troską o ich uczucia i dobro. Szacunek należy się każdemu człowiekowi bez względu na jego wiek, płeć, pochodzenie, wiedzę, zawód czy stan posiadania, gdyż wynika z cechy przynależnej każdemu z nas – z godności ludzkiej. Szacunek jest podstawą wszystkich innych wartości moralnych – uczciwości, odpowiedzialności, solidarności, przyjaźni itd. Jeśli ktoś okazuje nam szacunek, czujemy się dobrze w jego towarzystwie. Gdy traktuje nas bez szacunku – natychmiast informują nas o tym nasze uczucia: zakłopotanie, przykrość, gniew. Szacunek powinniśmy okazywać nie tylko innym, ale i sobie. Jeśli nie traktujemy siebie z szacunkiem, mówimy o sobie źle i lekceważymy swoje potrzeby, inni mogą traktować nas podobnie. Szacunek należy się też zwierzętom, roślinom i Ziemi, która jest naszym wspólnym domem. Szacunek jest podstawą dobrych relacji między ludźmi, a także między nami i światem. A to pozwala wszystkim żyć harmonijnie i szczęśliwie.

SZACUNEK jest to grzeczność wobec innych połączona z troską o ich uczucia i dobro. Szacunek należy się każdemu człowiekowi bez względu na jego wiek, płeć, pochodzenie, wiedzę, zawód czy stan posiadania, gdyż wynika z cechy przynależnej każdemu z nas – z godności ludzkiej. Szacunek jest podstawą wszystkich innych wartości moralnych – uczciwości, odpowiedzialności, solidarności, przyjaźni itd. Jeśli ktoś okazuje nam szacunek, czujemy się dobrze w jego towarzystwie. Gdy traktuje nas bez szacunku – natychmiast informują nas o tym nasze uczucia: zakłopotanie, przykrość, gniew. Szacunek powinniśmy okazywać nie tylko innym, ale i sobie. Jeśli nie traktujemy siebie z szacunkiem, mówimy o sobie źle i lekceważymy swoje potrzeby, inni mogą traktować nas podobnie. Szacunek należy się też zwierzętom, roślinom i Ziemi, która jest naszym wspólnym domem. Szacunek jest podstawą dobrych relacji między ludźmi, a także między nami i światem. A to pozwala wszystkim żyć harmonijnie i szczęśliwie.

SZACUNEK jest to grzeczność wobec innych połączona z troską o ich uczucia i dobro. Szacunek należy się każdemu człowiekowi bez względu na jego wiek, płeć, pochodzenie, wiedzę, zawód czy stan posiadania, gdyż wynika z cechy przynależnej każdemu z nas – z godności ludzkiej. Szacunek jest podstawą wszystkich innych wartości moralnych – uczciwości, odpowiedzialności, solidarności, przyjaźni itd. Jeśli ktoś okazuje nam szacunek, czujemy się dobrze w jego towarzystwie. Gdy traktuje nas bez szacunku – natychmiast informują nas o tym nasze uczucia: zakłopotanie, przykrość, gniew. Szacunek powinniśmy okazywać nie tylko innym, ale i sobie. Jeśli nie traktujemy siebie z szacunkiem, mówimy o sobie źle i lekceważymy swoje potrzeby, inni mogą traktować nas podobnie. Szacunek należy się też zwierzętom, roślinom i Ziemi, która jest naszym wspólnym domem. Szacunek jest podstawą dobrych relacji między ludźmi, a także między nami i światem. A to pozwala wszystkim żyć harmonijnie i szczęśliwie.

Scenariusz dla klasy VII

na podstawie opowiadania Wojciecha Cesarza „Sieci widmo” ze zbioru opowiadań „Sieci widmo”

Załącznik 5

<https://www.flickr.com/photos/dick-sijtsma/7427614156>

<https://www.flickr.com/photos/denishc/49954093353>

<https://www.flickr.com/photos/67975747@N02/8482025066>

https://www.flickr.com/photos/good_day/61220319

Załącznik 6

MĄDROŚĆ jest to celowe przyczynianie się do DOBRA poprzez właściwe wybory. Chodzi tu o dobro wspólne, powszechne, nie tylko własne, rodziny czy grupy. Wszystko, co robimy, prędzej czy później wraca do nas, naszych bliskich, naszej wspólnoty, społeczeństwa, kraju. Jeśli chcemy żyć w świecie przyjaznym i sprawiedliwym, powinniśmy stać się częścią działań na rzecz takiego świata. Aby postępować mądrze, nie wystarczą dobre intencje. Potrzeba wiedzy, doświadczenia, refleksji, czasem dobrej rady, które łącznie pozwalają patrzeć dalej, szerzej i głębiej, i dzięki temu przewidzieć różne konsekwencje naszych wyborów – nie tylko natychmiastowe, ale i te, które na skutek naszych decyzji pojawią się za wiele lat, zarówno w naszym życiu, jak i w życiu innych ludzi i planety.

MĄDROŚĆ jest to celowe przyczynianie się do DOBRA poprzez właściwe wybory. Chodzi tu o dobro wspólne, powszechne, nie tylko własne, rodziny czy grupy. Wszystko, co robimy, prędzej czy później wraca do nas, naszych bliskich, naszej wspólnoty, społeczeństwa, kraju. Jeśli chcemy żyć w świecie przyjaznym i sprawiedliwym, powinniśmy stać się częścią działań na rzecz takiego świata. Aby postępować mądrze, nie wystarczą dobre intencje. Potrzeba wiedzy, doświadczenia, refleksji, czasem dobrej rady, które łącznie pozwalają patrzeć dalej, szerzej i głębiej, i dzięki temu przewidzieć różne konsekwencje naszych wyborów – nie tylko natychmiastowe, ale i te, które na skutek naszych decyzji pojawią się za wiele lat, zarówno w naszym życiu, jak i w życiu innych ludzi i planety.

MĄDROŚĆ jest to celowe przyczynianie się do DOBRA poprzez właściwe wybory. Chodzi tu o dobro wspólne, powszechne, nie tylko własne, rodziny czy grupy. Wszystko, co robimy, prędzej czy później wraca do nas, naszych bliskich, naszej wspólnoty, społeczeństwa, kraju. Jeśli chcemy żyć w świecie przyjaznym i sprawiedliwym, powinniśmy stać się częścią działań na rzecz takiego świata. Aby postępować mądrze, nie wystarczą dobre intencje. Potrzeba wiedzy, doświadczenia, refleksji, czasem dobrej rady, które łącznie pozwalają patrzeć dalej, szerzej i głębiej, i dzięki temu przewidzieć różne konsekwencje naszych wyborów – nie tylko natychmiastowe, ale i te, które na skutek naszych decyzji pojawią się za wiele lat, zarówno w naszym życiu, jak i w życiu innych ludzi i planety.

Scenariusz dla klasy VII

na podstawie opowiadania Wojciecha Cesarza
„Sieci widmo” ze zbioru opowiadań „Sieci widmo”

Załącznik 7 - Ślady czytania

Uczniowie ustalają wspólnie z Edukatorem/Edukatorką (mogą też zrobić to według własnego pomysłu) znaki, jakie niosą na tekst. Symbol odpowiada komentarzowi do tekstu, np.

*	to ważne
+	to potwierdza moje przypuszczenia
o!	to zupełnie inaczej, niż myślałem
?	to mnie zastanawia
nie	z tym się nie zgadzam
tak	z tym się zgadzam
!	ciekawe